

23 januari 1987

Aan het Bestuur van de
Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis

Aanbeveling van de adviescommissie VNM - penning.

De commissie heeft na het overwegen van alternatieven besloten slechts één kandidaat voor te stellen: het Volkslied archief te Amsterdam. De commissie was hierbij éénstemmig.

In de bijlage bij deze brief vindt U de overwegingen die tot het voorstel hebben geleid.

De commissie zou U het volgende nog in overweging willen geven:

Gezien de belangrijke rol, die Mevrouw Marie Veldhuysen in de ontwikkeling van het Volkslied-archief heeft gespeeld, meent de commissie dat de waardering hiervoor misschien een gepaste erkenning zou kunnen vinden, wanneer zij namens het Volkslied-archief de penning in ontvangst zou kunnen nemen.

Afgezien van de merites, die het volkslied-archief in de ogen van de commissie bezit, meent de commissie, dat met de uitreiking van de penning nog eens de nadruk zou kunnen worden gelegd op het feit, dat de VNM niet alleen belangstelling en waardering heeft voor wetenschappelijke aspecten van de Nederlandse Muziekgeschiedenis, maar dat de vereniging tenminste evenzeer gericht is op het stimuleren van het praktisch uitvoeren van (Nederlandse) muziek. Hierover bestaat helaas in het algemeen (en ten departemente) nogal eens een misvatting.

De adviescommissie:

J.W.N Valkestijn

J. van Biezen

C.L. van Panthaleon van Eck

Namens de commissie,

C.L. van Panthaleon van Eck

Voorstraat 18

3241 EG Middelharnis

Bijlage bij brief dd 23.1.87 aan het Bestuur van de Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis.

Enkele jaren na de tweede wereldoorlog kwam, mede door toedoen van het ministerie van O, K & W (kort na de ambtsperiode van 'volkszang-minister' G. van der Leeuw) de Stichting Raad voor de Nederlandse Volkszang tot stand, die in 1953 een commissie instelde tot codificatie van het Nederlandse lied. Deze commissie stichtte daartoe het 'Nederlands Volksliedarchief'.

Voor de opbouw hiervan hebben zich met name verdienstelijk gemaakt o.a.

Dr. E. Bruning OFM

Mr. Jaap Kunst

Dr. P.J. Meertens

Dr. J. Pollmann

Mevrouw Drs. Marie Veldhuyzen.

Laatstgenoemde zou tenslotte de leiding op zich nemen en deze bijna 20 jaar behouden. Op 1 december 1972 trad zij af. Haar afscheid heeft zonder enig vertoon plaatsgevonden.

In 1963 werd het archief door de Volkskunde-commissie van de Kon. Akademie opgenomen in haar ('P.J. Meertens'-) Instituut. Dit betekende een feitelijke erkenning van de betekenis van het archief.

Het volkslied-archief stelt zich tot taak het verzamelen van in handschrift en druk bewaard gebleven en uit de 'volksmond' opgetekend liedmateriaal, en dit toegankelijk maken voor onderzoek. (Dit betekent dus niet speciaal 'volkslied'-materiaal)

De kern van het volkslied-archief vormt een verzameling van duizenden afschriften van liederen, afkomstig uit alle denkbare schriftelijke en mondelinge bronnen. Deze afschriften zijn op (wetenschappelijk) verantwoorde wijze geordend en gecatalogiseerd. Het materiaal is toegankelijk gemaakt met behulp van een groot aantal ingangen zodat gezocht kan worden bijvoorbeeld op basis van genre, inhoud, functie of geografische gebondenheid der diverse liederen.

De naam van Drs. F.H. Matter moet speciaal worden vermeld in verband met de wetenschappelijke activiteiten binnen het volkslied-archief.

Naar buiten treedt het volkslied-archief op voornamelijk door de activiteiten van de Hr Ate Doornbosch, die in 1966 werd aangetrokken als medewerker voor 'het levende lied'. Van de resultaten van het door Doornbosch sinds 1957 geredigeerde radioprogramma 'onder de groene linde' heeft het volkslied-archief in hoge mate profijt gehad.

De persinformatie van de NOS, dd 20 september 1983, geeft hierover meer gedetailleerde informatie.

De betekenis van het volkslied-archief voor Nederland en zijn muziek betreft het verschaffen van informatie en het geven van bekendheid aan het Nederlandse lied in de breedst mogelijke betekenis (volgens Matter: van wetenschappelijk onderzoek tot bruiloften en partijen).

Met name kan hier genoemd worden:

Het beantwoorden van een aanzienlijk aantal verzoeken om inlichtingen.

Het verschaffen van materiaal voor onderzoek (bv. voor scripties, dissertaties, publicaties)

Het verschaffen van materiaal bijvoorbeeld voor een Liedboek van de Kerken, voor het uitgeven van grammophonplaten en uitvoeringen.

Het opsporen van melodien bij de werken van Vondel, Hooft, Revius, Brederode enz.

Het stimuleren van de belangstelling voor het Nederlandse lied speciaal via de media (Samenwerking met de NOS-radiouitzendingen; Ate Doornbosch).

De radio uitzendingen hebben zich steeds in een grote belangstelling mogen verheugen.

Op deze wijze heeft het volkslied-archief niet alleen een stuk cultuurgoed weten te bewaren, het heeft het ook tot leven helpen brengen en de belangstelling voor het Nederlandse lied gestimuleerd binnen de persoonlijke sfeer van menige Nederlander.

Literatuur.

F.H. Matter, Het Volksliedarchief te Amsterdam,
Open 5 (1973) blz. 207

Marie Veldhuysen, De Melodieën bij Starters Friesche Lust-hof, 1967

F.H. Matter, De Melodieën van Bredero's Liedereren, 1979

C.A. Höweler, F.H. Matter, De Melodieën van het Nederlandstalig
geestelijk Lied 1539-1700, 1985